

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na vsi strani 600 K, na $\frac{1}{2}$ strani 300 K, na $\frac{1}{3}$ strani 150 K, na $\frac{1}{4}$ strani 100 K, na $\frac{1}{8}$ strani 50 K in na $\frac{1}{16}$ strani 25 K. Udom 10 % popusta. Vsaka vrsta v „Malih naznanilih“ stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 3. Ljubljana, 15. februarja 1920 Letnik XXXVII.

•Prejeto: Naznanila kmetovalcem. — Vprašanje sladkorne industrije v Sloveniji. — Pridelovanje krompirja na Koroškem. — Donesek k zgodovinskemu razvoju žlvinoreje v bivši Kranjski. — Nestanovitnost novega vina. — Mazanje trt proti trtni plesnobi in drugim boleznim. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Poročila in objave podružnic. — Inzerati.

Oddaja modre galice.

Slovenska kmetijska družba si je za tekoče leto nabavila potrebno modro galico za vinogradnike cele Slovenije in je to množino določila na podlagi potrebe in razdelitve minulega leta, ki je bilo izredno deževno in ugodno za trtne bolezni. Blago je že kupljeno in plačano ter se nahaja večji del že v Sloveniji.

Galica je bila pravočasno kupljena, in sicer za primerno ceno, kajti dandanes stane že dva- do trikrat toliko. Vsled tega z mirno vestjo lahko zagotovimo, da bodo vinogradniki Slovenije dobili letos, kakor so jo tudi že lani, najcenejšo modro galico v celi Jugoslaviji. Navzlic temu ji dandanes še ni mogoče določiti oddajne cene, ker ni še vse množine tukaj in ker družbi niso še znani vsi stroški, ki jih je upoštevati pri ceni, in sicer prevoznja, carina, skladiščnina, obresti izposojenega kapitala itd. Prevoznja iz Nemške Avstrije se je po novem letu zvišala za 150 %. Vendar se da približno ugotoviti, da bo stala letos modra galica, ki jo razdeli družba,

za družbene ude 12 K za kg,

za ostale vinogradnike pa 14 K za kg.

Naloga družbe je, da v prvi vrsti podpira svoje ude in skrbi, da dobijo ti zadostno množino kmetijskih potrebščin. Ker je pa letos povpraševanje po modri galici veliko, mnogo večje od lanskega leta, ter je družba naročila le tisto množino galice, ki jo je lani razdelila, slednjič ker je vsa kupčija z galico

prosta, da jo lahko vsak poljubno prodaja in kupuje, ni družba več dolžna skrbeti za neude. Vsled tega bo družba načelno oddajala modro galico le svojim udom.

Ko bodo udje prejeli količino galice, ki jo potrebujejo za svoje vinograde, potem šele se bo primerno upoštevalo tudi neude, ki pa bodo morali kg galice plačati za dve kroni dražje kakor udje. To preplačilo pojde v korist podružnicam in v pokritje režijskih stroškov Slovenske kmetijske družbe.

Opozarjajo se pa načelništva podružnic, da morajo sprejeti kot uda vsakega, ki se za to priklasi. Načelništva podružnic morajo ravnotako upoštevati ude, ki so plačali udnino naravnost družbi, če se izkažejo s potrditvijo o vplačani udnini za 1920. l.

Vsaka podružnica, oziroma razdeljevalnica mora sestaviti dva seznama naročnikov za galico, urejena natanko po občinah, in sicer enega za ude, drugega za neude, in sicer vsakega v dveh izvodih. Potrebne tiskovine v ta namen dobi pri družbi in se ji določijo na njeno zahtevo. En izvod vsakega seznama doloži družbi, ki določi množino galice, ki se dodeli v razdelitev za dotični okoliš. Vsekakor je to izpolniti tudi tistim, ki so pri družbi že prijavili svojo približno naročitev.

Vsak naročnik modre galice mora pri svoji razdeljevalnici z naročilom vred takoj vplačati celo kupnino, ki jo naj potem razdeljevalnica doloži družbi skupno z naročilnimi seznamami.

Opozarjajo se vse razdeljevalnice, naj strogo pazijo na to, da si vsak vinogradnik naroči le tisto množino galice, ki jo potrebuje za svoje vinograde za tekočo sezijo. Kot merilo naj služi določitev, ki se je med vojno kot primerna izkazala, da se potrebuje v normalnih letih na *ha* do 35 *kg* ali na *oral* do 20 *kg* galice. Večjih množin, ki bi morda služile v nadaljno prodajo ali veriženje celo na Hrvaško, ni nikakor dovoliti udom, še manj pa neudom.

V vsakem izkazu mora biti navedena površina vinograda, ki jo dotični vinogradnik poseduje, da se na ta način preprečijo morebitne zlorabe, oziroma previsoka naročila. Podružnice, oziroma razdeljevalnice so odgovorne, da se naročila kakor tudi razdelitev vrši v popolnem redu brez vsakih zlorab.

Vsa naročila naj se zberejo

najkeseje do 29. februarja t. l.

ter določijo, in sicer po en seznam naročnikov udov in neudov Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani obenem s kupnino.

Opozarjajo se vsi vinogradniki, da se družba ne bo ozirala na prepozno došla naročila, kajti vsak vinogradnik že danes dobro vé, koliko galice bo potreboval za svoje vinograde. Če je pravočasno ne naroči, je temu kriva samo njegova malomarnost.

Razdeljevalnice naj takoj razglasijo, da sprejemajo naročila na modro galico, in sicer kraju primerno bodisi potom občine, pred cerkvijo ali v cerkvi.

Predplačila na račun galice se takoj sprejemajo, kajti družba je morala za galico že davno založiti, oziroma plačati mnogo milijonov kron, preden je sprejela to blago, in obresti od tega kapitala znašajo vsak dan na stotine kron, ki jih mora družba plačati.

Na naročila brez denarja se družba ne bo ozirala.

Ravnoliko ne more upoštevati naročila posameznikov, ampak vsak vinogradnik naj se obrne na

Slovenska kmetijska družba.

Nakup krompirja.

Slovenska kmetijska družba kupi večje množine **semenskega krompirja**, da ga spomladi razdeli v tiste okraje, kjer so imeli letos tako slabo krompirjevo letino, da si ga kmetovalci niso pridelali niti svojo prehrano.

Družba kupi tak semenski krompir po primerni ceni in ga na zahtevo plača polovico takoj, ostalo pa šele spomladi ob prevzemu blaga. **Cena za semenski krompir bo na vsak način višja nego ona za krompir za prehrano.** Vsakdo pa, ki hoče prodati svoj krompir družbi, se mora zavezati, da ga odda spomladi tisto množino, ki jo ji je prodal.

Krompir se sedaj pozimi ne more prevažati, vsled česar morajo kmetovalci, ki so ga družbi pro-

tisto podružnico ali razdeljevalnico, v katerem okraju ima svoje vinograde.

V ceni modre galice, ki jo je družba določila za razdeljevalnice, so upoštevani vsi prevozní stroški do zadnje železniške postaje in carina. Stroške, ki nastanejo razdeljevalnici s prevozom od železniške postaje do mesta razdelitve in pri razdeljevanju, mora razdeljevalnica kriti s primernim poviškom cene, ki pa mora biti le tako visoka, da so kriti resnični stroški prevozní in razdeljevanja. Pri tem je posebno paziti na to, da ne bodo udje preveč oškodovani.

Galica, ki se nahaja že pri podružnicah, se ne sme razdeliti, dokler niso družbi doposlani zahtevani sezname naročnikov in jih ta ne odobri ter ni plačana celokupna svota. Če tem podružnicam ne bo zadostovala že sedaj doposlana jim množina za vsa naročila, se jim tozadevni primankljaj pozneje določijo.

Prejemniki modre galice naj zahtevajo od železniške postaje, da se jim galica na postaji uradno stehta, ter naj morebitni primanjkljaj takoj javijo železniškemu uradu, kajti Slovenska kmetijska družba se načelno ne ozira na pritožbe o morebitnem primanjkljaju na železnici, za katerega je odgovorna železnica sama in je dolžnost prejemnika, od železniške uprave izterjati povračilo za primanjkljaj.

Pri razkladanju in nakladanju na postajah, kakor tudi pri prevozní do razdeljevalnic in razdelitvi modre galice naj prejemniki sami poskrbe za pošteno delo, da ne bo pozneje pritožb, oziroma zahtev po povračilu.

Galico je treba družbi naprej plačati! V to svrhu naj razdeljevalnice računijo množino za ude po 12 za neude po 14 kron ter naj družbi **približni znesek** na račun nakažejo po priloženi položnici.

dali, skrbeti, da se do spomladi ne pokvari, zmrzne, zjase ali zgnije, kajti družba bo prevzela le zdravo semensko blago.

Družba kupi vsako množino v celih vagonih ali v manjših količinah.

Opozarja se, da je ves ta krompir namenjen edinole za seme v Sloveniji, da se ž njim odpomore onim krajem, kjer si ga niso mogli pridelati zadostno, da bi ga imeli za seme. **Iz Slovenije se ta krompir ne bo izvažal.**

Pozivljajo se torej vsi oni kmetovalci, ki imajo kaj semenskega krompirja za oddajo, da to takoj pismeno ali ustno naznanijo Slovenski kmetijski družbi, Ljubljana, Turjaški trg 3.

Vprašanje sladkorne industrije v Sloveniji.

(Poročal kmet. svetnik V. Rohrman na tozadevni anketi dne 20. januarja t. l.)

Vel ki pomen, ki ga ima sladkorna industrija za blagostanje kmetijstva in narodnega gospodarstva sploh, in ki ga opazujemo povsod, koder se je ta industrija

vpeljala, je tudi našim interesentom dala že ponovno povod, da so se lotili tega vprašanja.

Obžalovati je le, da nismo dosegli dosedaj še nikakega pozitivnega uspeha.

Pred 25 let, t. j. dne 29. novembra 1894., so se zbrale na vabilo kmetijske družbe vse dolenske podružnice k izrednemu zborovanju v Trebnjem, na čegar

dnevem redu se je obravnavalo edino o tem, kako bi se dala vpeljati sladkorna industrija na Dolenjskem. Bilo je to v času, ko je stekla prva dolenjska železnica, ki bi bila lahko vsestransko podpirala to podjetje.

Dolenjski graščaki, ki so dali takrat iniciativo, so zastopali projekt, da se Mirnska dolina izbere za središče tej industriji, ker bi ondi lahko dobila tudi potrebni premog in apno.

Na zborovanju se je zavzelo stališče, da bi se dobilo lahko dovolj zemlje za pridelovanje sladkorne pese, da bi ta industrija ne hodila v škodo našemu vinarstvu in da bi se izhajalo tudi z delovnimi močmi.

Nazadnje se je sklenilo, da se osnujejo povsod na Dolenjskem *delujoči odbori*, ki naj prirejajo potrebne poskuse s sladkorno peso.

Vse to se je tudi l. 1895. zgodilo in množični poskusi so pokazali, da so dolenjske pokrajine zares pripravne za pridelovanje sladkorne pese. Pridelana pesa je imela zadosti sladkorja — povprek po 15% in je tudi dosti dobro obrodila.

Z objavo teh poskusov v „Kmetovalcu“ l. 1896., je pa prenehalo vsako nadaljnje delo.

Poklicanih interesentov se je polastilo namreč prepričanje, da ne spravimo skupaj potrebne množine pese za tako industrijo. To naziranje je prodrlo tudi v širše sloje naših kmetovalcev in tako je obtičala na mrtvi točki vsa započeta akcija. Pod vtišom nezadostnega sveta je zaspala vsa zadeva.

Naša kmetija, na katero bi morala sladkorna industrija predvsem računati, je majhna, razkosana in v gospodarskem oziru tako mnogovrstno sestavljena, da se med sedanje kulture ne da uvrstiti toliko sladkorne pese, kolikor bi je potrebovala taka tvornica. To mnenje se je vtrdilo pri vseh, ki poznajo podrobnost sestav naše kmetije.

Da smo imeli za Mirnski projekt premalo zemlje, to se je prepisavalo po eni strani našim *posebnim razmeram*, po drugi našemu *gospodarskemu ustroju* in našim *posebnim poljedelskim razmeram*.

Znano je, da *prevladuje po Dolenjskem malo posestvo*, ki je vrhutega močno *razkosano*. Mnogo je kmetij, ki so sploh tako majhne, da ne morejo priti v poštev za pridelovanje sladkorne pese. Manjka nam pa tudi tistega veleposestva, na katerega se drugod tako uspešno opira ta industrija. Naše graščine imajo dovolj gozdnega sveta, nimajo pa obširnega polja, ki je za to industrijo tako potrebno.

Če računimo, da potrebuje sladkorna tvornica samo 500.000 q pese, kakor se je mislilo pri projektu za Mirnsko dolino, potem bi potrebovali, če vzamemo pridelek 250 q na 1 ha za podlago, 2000 ha ali okroglo 4000 oralov sveta samo za obdelavo s sladkorno peso. Če bi odločili od vseh naših njiv *šesti del* za sladkorno peso, recimo v povprečnem obsegu $\frac{1}{3}$ ha ali 1 orala — kar je za naše majhne posestniške razmere dovolj visoko nastavljeno — potem bi potrebovali 12.000 ha ali okroglo 24.000 oralov vse njivske zemlje in nič manj kakor 4000 posestnikov bi bilo treba, da bi potrebno peso skupaj spravili.

(Dalje sledi.)

Pridelovanje krompirja na Koroškem.

V takih goratih in hribovskih deželah, kakor so bivša Koroška, Štajerska in Kranjska, katerih poljedelstvo mora največ sloneti na dohodkih od živinoreje in je zato velik del njiv porabiti za pridelovanje krm-

skih rastlin, je pridelovanje okopavin, kakor so krmiska pesa, korenje, strniščna repa in zlasti pa krompir izredne važnosti.

Pridelovanje krompirja je tudi važno s stališča ljudske prehrane.

Na Koroškem se pridelava odločno premalo krompirja, ker zasade ž njim premajhen del njiv; večinoma nimajo za krompir dovolj globoko zoranih njiv, ga prav ne sade in nimajo za svoje kraje dobrih, preskušanih vrst.

Na Koroškem se sploh prideluje premalo gomoljevih rastlin (korenstva), ki so neobhodno potrebne za prehranjevanje domačih živali preko zime in posebej za rejo prasičev. Na Koroškem ponepotrebno uvažajo špeh in prasiče, dasi bi vsega tega lahko dovolj doma imeli.

Obilo in dobro, t. j. umno pridelovanje gomoljevih rastlin, ki se morajo okopavati in osipati in ki dobro uspevajo ob globokem oranju, izboljša poljedelstvo posebej in kmetijstvo vobče, kajti večji pridelek teh rastlin dá več krme; več krme dá več živine, in več gnoja, obilnejše in boljše pridelke.

Cela bivša Koroška ima 137.917 ha, Slovenski Štajer 131.185 ha in bivša Kranjska 147.536 ha njiv.

Od teh njiv je obdelanih s krompirjem povprečno na leto

na Koroškem	8784 ha	ali	6 %.
v Slovenskem Štajerju	16334 „	„	12 %.
na Kranjskem	22430 „	„	15 %.

Bivša Kranjska obsadi s krompirjem svoje njive več kakor dvainpolkrat toliko kot bivša Koroška, a zraven krompirja pridelava Kranjska še velike množine drugega korenstva. Tako ima n. pr. Kranjska s krmisko peso obsejanih 3052 ha, a Koroška samo 1218 ha; s strniščno repo se na Kranjskem obseje 15373 ha, na Koroškem samo 6223 ha; Kranjska ima s korenjem posejanih 2723 ha, Koroška pa skoraj nič.

Iz tu podanih števil je razvidno, da se mora v bodočnosti Koroška znatno bolj poprijeti pridelovanja gomoljevih rastlin, zlasti krompirja in to v prid ljudske prehrane, v prosopeh kmetijstva vobče in posebej v svrhu povzdige živinoreje in mlekarstva ter prav posebno v svrhu povzdige prasičereje.

Na Koroškem se mora pridelovanje krompirja tudi izboljšati, in sicer tem potom, da se vpelje boljše in globokejše oranje, izbira dobrega semenskega krompirja pravih vrst in umna saditev krompirja.

Izgovor, da na Koroškem nimajo za pridelovanje krompirja tako ugodnih tal kakor na Kranjskem, ne velja; preje je morda narobe res. Večinoma orjejo veliko preplitvo s plugom brez pravilne deske, kar ima za posledico slabo pripravljena tla za saditev krompirja.

Na Koroškem pridelujejo kmetje slabe vrste krompirja, ki so se več ali manj že izrodile. Potom preizkušeni je poiskati za vsako pokrajino najprimernejšo krompirjevo vrsto, pri čemer pa naj ni merodajna enoletna izkušnja, kajti pri krompirju se izkaže šele čez 4 do 6 let, če je vrsta primerna v določeni pokrajini za določeno zemljo.

Ena izmed glavnih napak koroškega pridelovanja krompirja je skoraj splošno običajna pregloboka saditev. Pregloboka saditev slabi krompirjevo cimo, ne dá v pričetku rasti dovolj pristopa zraka v zemljo, ki je za razvoj mlade rastline neobhodno potreben in odtod sledi slab razvoj krompirjeve rastline, ki ima ob kopanju pod seboj pičlo število pretankega gomolja ter je zato krompirjev pridelek pičlejši nego bi moral biti. Morda je pregloboko sajenje krompirja na Koroškem slaba razvada, ki so se jo kmetovalci navzeli

kot posledico tamošnjih podnebnih razmer. Koroška dežela je namreč pomladi precej hladna in se pomladanska pozeba skoraj redno pojavlja. Spoznali so, da je globoko sajen krompir pred mrazom varnejši nego plitvo sajen, zato so ubrali z globokim sajenjem naplačno pot v zaščito pred pozebo, namesto da bi rajše krompir pozneje sadili, t. j. konci meseca aprila ali v pričetku maja, ko se ni več bati pozebe in bi izbirali zgodnejše vrste, ki v jeseni pravočasno dozore. V ilovnati ali glinasti zemlji je saditi krompir kvečjemu 5 do 6 cm globoko, in le v prav rahli peščeni zemlji se sme iti brez škode za množino pridelka do 15 cm.

Kratko ponovljeno: *Korošci sadite več krompirja, obdelujte svoje njive boljše in globokejšje, sadite krompir plitvo in tam, kjer se Vam je boti mraza, ga ne sadite pred konci aprila ali pred pričetkom maja in izbirajte semenske vrste, ki so za ondotne kraje prikladne!*

Gustav P. r.

Donesek k zgodovinskemu razvoju živinoreje v bivši Kranjski.

III.

(Nadaljevanje tega odstavka.)

Profesor dr. Hlubek opisuje v svoji omenjeni razpravi vse načine kolobarjenja (t. j.: kako se na posameznih njivah kmetijske rastline eno za drugo vrste), ki so običajni v vseh posameznih pokrajinah bivše kranjske dežele. To opisovanje je zelo zanimivo, ker je dr. H. v teku štirih let prepotoval celo deželo in je pri tem zašel v njene najoddaljenejšje kote. Spoznal je takoj velike hibe takratnega našega poljedeljstva, kateremu je bila glavna naloga pridelovati kolikor mogoče mnogo žita in to na račun in škodo gozda ter s popolnim zanemarjenjem živinoreje. Iz takratnega kolobarjenja je razvidno, da niso le kmetje, ampak tudi graščine, ki so se ponašale z boljšim gospodarjenjem, pustile na njivah slediti razne vrste žita eno za drugo in v nekaterih krajih so n. pr. celo sejali pšenico po dve leti zapored na enoinisto njivo. Odstavku Hlubokovega spisa, ki govori o običajnem kolobarjenju, sledi razprava o primernem kolobarjenju v bivši kranjski deželi, ki ima za načelo, da se mora gospodarjenje preurediti, pridelovanje žita zapostaviti in kot glavni vir dohodkov smatrati dobro živinorejo, zato se je z vso vnemo najpreje poprijeti pridelovanja zadostne množine krme. Kako prav je imel Hlubek, se je v bodočnosti pokazalo.

Tozadevno piše dr. Hlubek :

Če se je tedaj pokazalo, da kolobarjenje v nobenem oziru ne odgovarja potrebam dežele, nastane samonasebi potrebno nadaljno vprašanje :

Kakšen način gospodarstva naj se vpelje na Kranjskem z ozirom na lego ter podnebje dežele in z ozirom na kakovost njenih tla, če naj kmetijstvo zadosti potrebam prebivalstva dežele z denarnega, industrijskega in trgovske stališča? To vprašanje sem razmotrival jaz (namreč Hlubek) že dne 5. maja l. 1837. na občnem zboru tukajšnje c. kr. kmetijske družbe. vsled česar sem žel strastne neprilike in ugovore, ki so izvirali iz pristranskega patriotizma, in ki so se mi vsi ustno in pisмено predbacivali, ker sem si upal javno tisto priznati, kar še danes spoznam za resnico. Preko tozadevnih očitanj pa ne morem iti, kajti z ene strani sem v takratnem svojem mnenju vsled sledečih dveletnih natančnejših preiskavanj potrjen in ker z

druge strani, navzlic prizadetih razžalitev, smatram kot svojo dolžnost izreči mnenje, ki je smatram primernim, da doprinesem mrvico k pospešitvi blagostanja 442.000 ljudij.

Učenjaku dr. Hlubeku, ki je popolnoma prav imel, česar danes ne bo tajil največji starokopitnež, se je pač takrat tako godilo, kakor še danes kmetijskim strokovnjakom, proti katerim ščujejo demagogi, da niso sposobni kmetijstva pospeševati, ker nimajo žuljavili rok. Ali se nam mar dandanes kaj drugače godi, če nastopamo proti skrajno bedastem plitvem oranju s slabimi plugi na ozke kraje, kar nam jemlje polovico pridelka, ki bi ga lahko dosegli, in kar pospešuje brezmejno rast plevela? G. P.

Gori izrečeno vprašanje se da razdeliti v dve, in sicer:

a) ali naj tvori na Kranjskem glavni vir dohodkov poljedeljstvo ali živinoreja, in

b) kakšno kolobarjenje bi bilo z ozirom na lego, podnebje in kakovost zemlje vpeljati, da bi zemlja večje dohodke donasala?

Vzroki, ki upravičijo postaviti živinorejo kot glavno nalogo tukajšnjega kmetijstva, so sledeči :

1. Lega dežele v bližini prvovrstnih žitorodnih dežel države, ne dopušča tukajšnjemu kmetovalcu tekmovati z njegovimi kmetijskimi pridelki, celo ker so davčne dajatve prebivalcev Ogrske, Hrvatske in Vojaške granice manjše.

2. Rastoče izboljšanje plovbe po Donavi. Že več let sem prihaja žito iz Odese na tukajšnje trge in pritiska na žitne cene. Ne bo dolgo, ko bodo odstranjene na Donavi, Savi in deloma na Dravi ovire plovbi s parniki in potem bo prišlo še več žita iz Odese k nam na trg, ker ne bo treba parnikom voziti skozi Črno morje, Dardanele in Jadransko morje. Tako bodo žitne cene še bolj padle, kmetovalec bo še bolj ubožal in bo zastal pri oddaji davščin.

3. Živahni promet med Egiptom in Trstom. Preden se je pričelo parobrodstvo med Afriko in Evropo, je prišlo redkokdaj žito iz Egipta v Trst. Od takrat pa, kar sta eden do dva parobroda vsak teden med Aleksandrijo in Trstom na potu, pa že tekmuje egiptsko žito z našim in pritiska na tukajšnje žitne cene.

4. Znatna poraba mesa v glavnih mestih Ljubljana in Trst. Na podlagi šestletnih izkazov od l. 1830. do 1835. znaša povprečna letna potreba mesa v Ljubljani 8750 stotov v vrednosti 116.666 gl. 40 kr. in v Trstu pa približno 50.000 stotov v vrednosti 666.666 gl. torej skupaj 58.650 stotov mesa v vrednosti 783.333 gl. 20 kr. H kritju te znatne potrebe mesa ne more tukajšnje kmetijstvo nič pripomoči, ker se ne nahaja v celji deželi nobenega pitališča in je živinoreja popolnoma za nič. Če se pomisli, da transport volov s Hrvaškega, Štajerskega in Koroškega, t. j. iz dežel, ki dajejo klavno živino za Ljubljano in Trst, stane do Trsta za vsako žival preko 8 gl. in da vsak vol pri 30 do 40 milj dolgem transportu izgubi na vsako miljo približno 1 funt mesa in masti, potem že to dejstvo upravičuje trditve, da more in mora kranjski kmetovalec iskati svoj dobrobit v živinoreji, če naj deluje v duhu zdravega gospodarstva.

5. Je prepričanje na Kranjskem, da tukajšnji kmetovalec navzlic svojemu trudu nikdar ne zmore pridelati žita take kakovosti, kakor je pridelujejo v imenovanih žitorodnih deželah.

6. Uči izkušnja vseh časov in v vseh deželah, da se v gorskih deželah, kakor so n. pr. Švica, Tirole, Koroška, Štajerska in Karpati dá doseči primern dohodek iz kmetijstva le tedaj, če je živinoreja glavna panoga. Kranjska dežela vsekako spada med gorske dežele.

7. Pogled na večjo dobrostojnost prebivalcev Bohinja in pokrajin, ki mejijo ob Koroško in Štajersko, kjer se bolj pečajo z živinorejo, potrjuje mojo trditev.

8. To so vzroki, ki jih vsak trezno misleč človek za svojo trditev more postaviti: „*Le s povzdigo živinoreje se da zatreti brezmejna beda, v kateri se nahaja večji del kmetovalcev Kranjske.*“ S to utemeljitvijo se tudi podere pristransko zagovarjanje stabilite v kmetijstvu*), ki je pristransko in ki izvira iz v fanatizem zašlega patriotizma.

Če je tu dokazano, da bodi živinoreja glavna panoga kmetijstva, potem se vrine drugo vprašanje:

Kakšno kolobarjenje v poljedelstvu naj se v to svrhu vpelje?

(Na tem mestu potem dr. H. v svoji razpravi podaja svoje mnenje o bodočem primernem kolobarjenju z ozirom na povzdigo živinoreje, kateri odstavek pa izpustim, ker ni v neposredni zvezi s stanjem takratne naše živinoreje. G. P.)

Glede stanja vseh panog živinoreje vobče v deželi piše dr. H. takole:

Dasi v tej deželi, ki je preplavljena z žitom z Ogrskega in iz Odeze ter v zadnjem času iz Egipta, torej iz dežel, v katerih žito takorekoč samoodsebe rase, in dasi naravna kakovost tukajšnje zemlje in lega dežele nasvetujejo postaviti živinorejo kot glavno panogo kmetijstva, vendar iščejo prebivalci naše hribovske dežele, ki je v živahni trgovski zvezi z žitorodnimi deželami, svoj dob. obit v pridelovanju žita in smatrajo živinorejo le za nekaj sitnega, kar poljedelstvo obremenjuje, a čemur se ne gre ogniti.

Poleg tega so pa v kranjski deželi še razmere, ki otežujejo, če popolnoma ne onemogočujejo povzdigo živinoreje.

Te razmere so:

1. Silno razkosanje zemljišč. Majhen posestnik nima toliko krme, da bi mogel rediti svoje lastne plemenske živali, zato je tukajšnja kmetijska družba po dolgoletnih obravnavah na svojem občnem zboru dne 20. septembra 1838 sklenila, da se v bodočnosti opusti premovanje goveje živine in denar, ki je v to svrhu na razpolaganje, porabi za nakup dobrih plemenskih bikov, ki se dajo v oskrbo boljšim kmetovalcem s pogojem, da jih pripuščajo proti nizki skočnini drugim vaščanom. S tem še ne bo vir zla živinoreje odpravljen, začasno se bo pač nekaj popravilo, a kaj stalnega se ne bo doseglo. Posledica majhnih kmetij je tudi naprepanje premladih živali, zato je vprežna živina majhna in neznatna. K vsem tem pride še tako hvalisano „furanje“ kmetov, ki je v deželi zaradi velike prekupčije zelo razvito in silno priljubljeno.

2. Ukoreninjena navada rediti v razmerju h krmi, ki je na razpolaganje, preveliko število slabo rejene živine. V mnogih deželah je kmetijska domišljija imeti v hlevu nagromadeno veliko število bedno prehranjene živine v zvezi z mnenjem, da je živalska koža trpežnejša, če je obdana z debelo plastjo prisušenega blata. Tudi v tukajšnji deželi je kmetovalec ponosen na veliko število svojih blatnatih živali in to ne glede na pametno gospodarjenje; on redi zlasti v hribih veliko več živine, kakor bi je mogel le srednje dobro čez zimo prerediti in je zato prisiljen pokrmiti ne le vso pridelano slamo, ampak tudi vejnike vseh vrst, samo da živali preko zime pri življenju ohrani.

3. Slabo obdelovanje vseh s travo porastlih zemljišč, vsled česar je zaradi pičlega pridelka sena živina mršava in zamorjena ter pritlikave postave.

(Konec tega odstavka sledi.)

*) Stabiliteta v kmetijstvu se v tem primeru sme imenovati „starokopitnost“.

Nestanovitnost novega vina.

Od več strani prihajajo pritožbe in tudi sam sem se pri mnogih vinogradnikih preprčal, da se lanska, t. j. nova vina, posebno bela, nerada čistijo in da še kipijo.

V resnici je mošt jeseni vsled prenizke topline ponekod le napol pokipel, tako da so nekatera vina še sedaj precej sladka. Ker je letošnja zima precej mila in so torej kleti kolikortoliko še gorke, se še nepokipeli sladkor počasi razkrajajo, vsled česar se vino ne umiri in dosledno tudi ne učisti.

Ta proces bo trajal ob ugodnem vremenu dokler ves sladkor ne pokipi. Začasno se pa kipeenje lahko vstavi, ter se vino prične čistiti, ako nastopi prav mrzlo vreme, ali pa če se vino sedaj pretoči ter močno zažvepla. S poslednjim sredstvom pa sedaj kipeenje vstaviti ni na mestu, izvzemši če se tega iz posebnega vzroka ne izvrši. V tem slučaju je pa najenostavneje dotično vino filtrirati.

Bolje je torej, da se kipeenje nemoteno naprej vrši, ker s tem le pridobiva na moči in dobroti in tako do spomladi lahko že popolnoma pokipi. Drugače bi pa spomladi, ko nastopi večja gorkota, naenkrat močno kipel, zlasti po pretakanju.

S sedaj kipečim vinom se mora pa prav oprezno ravnati. Sodi naj bodo sicer po možnosti vedno polni, toda ne sme se jih trdno zabiti, kervsled kipeenja razvijajoča se ogljikova kislina, lahko sod razžene. Take polne sode je torej narahlo zapirati, še bolje pa opremiti jih s kipešno veho, kakor jeseni ob burnem kipeenju.

Na prevažanje, bodisi z vozmi ali z vlaki, nima sedanje kipeenje nikakega vpliva, in se sodi lahko brez skrbi dobro zabijejo. Le ko se postavijo sodi v stano gorko klet, naj ne ostanejo predolgo časa zabiti.

Končno še omenim, da so lanskojesenska vina ponekod mnogo boljša od onih leta 1918., da so pa tudi cene novemu vinu neprimerno poskočile. Sedaj je le težko dobiti novo vino pri producentu izpod 12 K liter. Večinoma zahtevajo 12—15, pa tudi 16—18 K za liter, postavljeno na kolodvor. V Ljubljani se pa gostilničarjem predpisuje točenje novega vina po 16 K liter. Zato se pa naša vinska trgovina sedaj nikakor ne more uspešno razviti in tudi bližnja bodočnost v tem oziru nič kaj bolje ne kaže. Fr. Gombač.

Mazanje trt proti trtni plesnobi in drugim boleznim.

Ker se bliža čas trtne reznje, opozarjam na svoj spis v lanskem „Kmetovalcu“ pod naslovom: „Zatiranje trtnih boleznih v spomladnem času“, ki se dobi v ponatisu kot „Gospodarsko navodilo“ št. 67. pri Slov. kmetijski družbi.

Zlasti važno je za nas letos mazanje trt z žveplovoapneno brozgo proti trtni plesnobi, katere bolezni se je pri nas zelo razpasla in nam povzroča velikansko škodo. Ker žveplovoapnene brozge iz inozemstva ne moremo dobiti, pripraviti si jo moramo sami na sledeči način:

Na 10 l vode se vzame 2 kg finega, zmletega žvepla in 1 kg živega (neugašenega), a svežega, ne starega apna. Posoda mora biti železna (najbolje železen kotel) in še enkrat toliko obsežna kot je tekočina, ker zavzame ta med kuhanjem večji objem.

Najpreje se v kakih dveh litrih tople vode polagoma (po koščkih) ugasi živo apno in se ga končno

dobro razmeša na redek apnen belež. Medtem se žveplo, da ne dela kepic, zmeša z nekoliko vode v gosto kašo, ki se jo potem vmeša med apnen belež. Nato se dolije še ostalo vodo in se s kako palico zmeri globočina tekočine v kotlu.

V palicah se napravi zareza, da se označi koliko tekočine vsebuje posoda (kotel), ker je treba med kuhanjem izhlapelo vodo vedno iznova nadomestiti (doliti, z vročo vodo). Zmes se kuha eno uro ob vednem mešanju, da se končno izpremeni v rjavo, včasih (vsled vpliva železa) nekoliko zelenkasto tekočino. Ko se tekočina ohladi, se ji dodane dva- do trikratno množino vode in nato precedi skozi gosto, žično sito, nakar je takoj porabna za mazanje trt. Nerazkuhan ostanek ostane lahko v kotlu za prihodnjo kuho.

Po režnji je treba vso staro skorjo na trtah ostrgati, najbolje z mehкими žičnimi krtačami. Rezje (rezino) spravimo iz vinograda in ga sežgemo. Nato pa trto vso, od zemlje do vrha, namažemo s pripravljeno apneno brozgo. Za mazanje vzamemo kak čopič, ali krtačico za leščilo, ali pa okoli palice ovito sunjo. Dobro je mazati trte dvakrat, zadnjikrat pa vsaj osem do štirinajst dni preje, preden se prično očesa napenjati. Mazanje uničuje škodljivce in zadržuje trte, da prezgodaj ne odženejo, kar je gotovo ugodno.

Vinarski nadzornik Skalický.

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Slov. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se vrste med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natimae vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. *Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pismu priložena I K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadržati zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.*

Vprašanje 13. Ali je mogoče doma ustrojiti kože zajcev in kuncev? (E. F. v B.)

Odgovor: Zajčje kože in kože kuncev si lahko kmetovalec ustroji sam na sledeči način: Sveže ali pa suhe kože se namaka en dan v vodi, kateri je dodano nekaj sode ali pa mila. Po tej dobi se jih vzame iz vode, ponovno dobro izpere, napne na primerno desko in odstrani od kože vse mesne in mastne dele. Nato se pripravi brozgo, vsebujočo 8 delov galuna, 3 dele kuhinjske soli, 10 delov moke ali pa dobrih pšeničnih otrobov ter primerno količino vode. V tej brozgi se namakajo kože pri ponovnem mešanju in obračanju dva do tri dni. Galun in kuhinjska sol pronikata v vse kožne dele, jih razkužita ter preprečita gnitje organskih snovi. Za večje kože se uporablja 150—200 gr galuna, za manjše pa 100 gr. Po dvo-ali tridnevem namakanju se vzame kože iz brozge, pusti isto odteči, nakar se jih le polagoma suši (do 8 dni), ker postanejo sicer pretrde. Da se obranijo kože po osušenju mehke, jih je potrositi s krednim praškom ter jih nato z istim dobro izdrgniti. Dlake je potrositi s pšeničnimi otrobi, nato pa skrtačiti z ostro krtačo. Tako ustrojene kože so trpežne in uporabne kot kožuhovina. T.

Vprašanje 14. Imam nekaj suhih hruševih in jabolčnih tropin, ki sem jih dobil od sosedu o priliki stiskanja sadja. Ker bi iste rad pokrmil govedu in prasičem, zato vprašam, ali so jabolčne in hruševe tropine uporabne za krmo? (R. K. v N.)

Odgovor: Hranilna vrednost hruševih in jabolčnih tropin je odvisna od vrste sadja in od načina mletja in stiskanja istega. Suhe sadne tropine vsebujejo okoli 15% vode, 3% beljakovin, 2% toščice in obilo sladkorja. Če vzamemo, da pride zaužito žitno zrno (orez plev) v živalskem telesu do popolne veljave, t. j. prebavljena množina hranilnih snovi žitnega zrna se popolnoma uporabi v prid tvorbi telesnih snovi, in ako smaramo (po dr. Kellnerju), da je to krmilo polnovredno, t. j. 100, potem je hranilna vrednost sadnih tropin seveda manjša, in sicer 78. Dobre sadne tropine, torej ne plesnive ali pa gnile, so vsekakor dobro krmilo, in sicer predvsem za govejo živino. Sadne tropine namreč vsebujejo tudi okoli 20% surove vlaknine, katero govedo najbolje prebavi, kajti v govejem želodcu se nahajajo glive cepljivke, ki razkrajajo vlaknino. Na glavo in dan je pokladati 1—2 kg suhih sadnih tropin, in sicer zmešanih z drugimi primernimi krmili. Prasičem ne prija. Sadne tropine je hraniti na suhem, ker se sicer kaj rade pokvarijo. T.

Vprašanje 15. V jeseni sem razkužil semensko pšenico z raztopino modre galice, da s tem uničim trose žitne sneti. Ker za setev nisem uporabil vsega razkuženega semena, vprašam, ali lahko uporabim za krmo z raztopino modre galice razkuženo pšenično seme? (C. V. v M.)

Odgovor: Pšenico, ki je bila v svrhu uničenja trosov pšenične sneti razkužena z raztopino modre galice, je uporabiti le kot setveno blago, kajti modre galice, ki je živalskem organizmu škodljiva, ni mogoče z vodo iz zrna izprati. Ker se zmanjša kalivost takega semenskega blaga včasih od 30 do 40%, zito je seme pred setvijo tozadevno preizkusiti in množino semenskega žita z ozirom na določeno setveno ploskev v razmerju k tej kalivosti povečati. T.

Vprašanje 16. V svrhu ugonobitve trosov žitne sneti sem razkužil jesensko semensko žito z raztopino Uspuluna. Ker nisem za setev uporabil vsega razkuženega semena, zato prosim pojasniti, ali je z Uspulunom razkuženo žito uporabno kot krmilo? (T. Z. v N.)

Odgovor: Uspulun vsebuje klorfenolovo živo srebro in je vsled tega strupena snov. Iz žitnega zrna, ki je bilo namočeno v raztopini tega razkuževalnega sredstva, se ta strupena snov z temeljitim izpiranjem z vodo lahko odstrani, tako da je tako žito kot krmilo domačim živalim zlasti kuretini neškodljivo. Uporaba takega žita za človeško hrano, se z ozirom na občutljivost človeških prebavil, vsekakor odsvetuje. Pri uporabi takega blaga za prihodno jesensko setev je, z ozirom na manjšo kalivost semen, upoštevati isto, kar je navedeno v gornjem vprašanju. T.

POROČILA IN OBJAVE PODRUŽNIC.

Kmetijska podružnica pri Sv. Marjeti pri Moškanjelih.

V nedeljo, dne 21. decembra m. l. se je vršil občni zbor kmetijske podružnice pri Sv. Marjeti pri Moškanjelih, ki so se ga tamošnji kmetovalci polnoštevilno udeležili. Iz poročila o delovanju podružnice, ki ga je podal posestnik Ivan Vesenjaj, je omeniti, da je štela podružnica konec leta 160 ulov. Priredilo se je več odborovih sej, zborovanj in sestankov ter strokovno predavaje o prvi pomoči pri nenadnih boleznih pri živini, katerega je imel g. živinozdravnik dr. Zavrnik.

Po obširnem tajniškem poročilu je sledila volitev podružničnega vodstva, v katerega so bili izvoljeni sledeči posestniki: Za načelnika Rižnar Franc, namestnikom Vesenjaj Franc, v ostali odbor pa posestniki: Ranfl Ivan,

Prelog Franc, Horvat Jožef, Brodnjak Alojz, Janžekovič Franc, Segula Martin, Tašner Ivan, Bezjak Franc in Žitnik Jožef.

O narodno-gospodarskih vprašanjih je podal podružničnim udom temeljita pojasnila član narodnega predstavništva g. prof. Vesenjaka Ivan.

Z zahvalo g. poslancu in s pozivom k skupnemu delovanju v prid izboljšanja stališča našega kmetovalca je zaključil načelnik lepo uspelo in čez dve uri trajajoče zborovanje.

Kmetijska podružnica v Dobu pri Domžalah.

V nedeljo, dne 25. m. m. se je vršil v šolskem poslopu v Dobu pri Domžalah ustanovni občni zbor kmetijske podružnice za tamošnji okoliš. Dobro obiskano zborovanje je otvoril posestnik Vilar Janko, nakar je imel obširen agitacijski in strokoven govor družbeni zastopnik inž. Tavčar. Živinorejski nadzornik g. inž. Zidanšek je nato podal smernice umne živinoreje. Po sprejemu novih udov se je vršila volitev podružničnega vodstva. Načelnikom te podružnice je bil izvoljen posestnik Janko Vilar.

Novoustanovljeni podružnici želimo obilo uspeha.

Kmetijska podružnica v Rudniku pri Ljubljani.

Ustanovni občni zbor kmetijske podružnice za Rudnik in okolico se je vršil v nedeljo, dne 8. februarja v šolskem poslopu pri Damjanu. Po govoru družbenega zastopnika inž. Tavčarja se je vršilo vpisovanje udov, nato pa volitev podružničnega vodstva, v katerega so bili enoglasno izvoljeni sledeči posestniki:

Načelnikom: K. Jeršin, namestnikom: Jožef Zrnc, v ostali odbor pa Anton Boh, Anton Mautinc, Janez Mautinc, Anton Glavič, Fr. Garbajs, Fr. Tomc in Fr. Zebal. Novoustanovljeni podružnici želimo obilo napredka.

Oddaja sadnega drevja

in smrekovih sadik spomladi l. 1920. iz nasadov kmetijske podružnice v Mokronogu.

Podpisana podružnica naznanja, da bo letošnjo pomlad samo svojim udom oddajala iz podružnične drevesnice v Mokronogu sadna drevesca in presajene smrekove sadike pod temi pogoji:

Vsak podružnični ud, ki je bil tudi lani že ud podružnice, dobi brezplačno dve sadni drevesci, udje pa, ki so letos nanovo pristopili k podružnici, dobe brezplačno po eno drevesce.

Razentega zamorejo udje dobiti drevesca še proti plačilu, in sicer po 8 K drevo in smrekove sadike po 12 K za 1000 komadov.

V slučaju, da bi smrekovih sadik preostajalo, ter bi jih udje vseh ne odvezli, jih zamorejo dobiti tudi neudje po 15 K za 1000 sadik.

Vsak podružnični ud, ki želi dobiti brezplačna drevesa ali proti plačilu drevesa ali smrekove sadike, se mora za to pravočasno zglasiti, in sicer najpozneje

do 29. februarja t. l.

pri g. Ed. Vencajzu v Mokronogu ali pa pri svojem zapniku. Zaupniki so gospodje: Hadnik Ivan za trebelski, Prijatelj Franc za tržiški, Šolar Anton za mirnski, Vencajz Edvard za mokronoški, Zupančič Franc in Knez Franc za šentrupertski okoliš.

Kdor se pravočasno ne zglaši, izgubi pravico do dobave dreves in smrekovih sadik.

Kmetijska podružnica za Mokronog.

Rakovnik, dne 30. januarja 1920.

Fr. Zupančič, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmet. podružnice v Št. Jurju ob Južni železnici, ki bo v nedeljo, 22. februarja v ljudski šoli v Št. Jurju ob J. žel. ob devetih dopoldne.

S P O R E D :

1. Poročilo odbora; 2. volitev odposlancev za družbeni občni zbor; 3. sprejemanje novih udov; 4. sprejemanje blagovnih naročil; 5. slučajnosti.

Opomnja: Če bi ob določenem času ne bilo navzočih zadostno število udov, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ob vsaki udeležbi.

Št. Jurij ob Juž. žel., 10. februarja 1920.

J. Belle, t. č. načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmet. družbe v Polhovemgradcu, ki bo dne 22. februarja t. l. po prvi sv. maši v prostorih hranilnice.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnikstva; 2. volitev odposlancev; 3. naročitev sadnega drevja; 4. slučajnosti.

Opomnja: V slučaju nesklepčnosti, se vrši občni zbor pol ure kesneje z istim sporedom ne glede na število udov.

Fr. Tomšič, načelnik.

V a b i l o

k občnem zboru podružnice Slov. kmetijske družbe v Boh. Srednji vasi, ki bo v nedeljo, 22. februarja 1920 ob treh popoldne v občinskem domu v Srednji vasi.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnikovo; 2. letni račun; 3. razgovor o oddaji enega dela podružnične imovine podružnici pri Stari Fužini.

Janez Arh, t. č. načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe v Vuzmetincih, ki bo v nedeljo, 29. februarja 1920 ob treh popoldne v gostilni Štampar v Vuzmetincih.

S P O R E D :

1. Poročilo odbora; 2. odobritev računskega zaključka za l. 1919; 3. volitev delegatov za občni zbor kmetijske družbe; 4. slučajnosti.

Jože Tomažič, načelnik _____ Drago Pinterič, tajnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe v Boh. Bistrici, ki bo 25. februarja 1920 ob osmih zjutraj v hiši načelnika.

S P O R E D :

1. Odobritev računskega zaključka za leto 1919; 2. slučajnosti.

Opomba: V slučaju nesklepčnosti, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor pri vsakemu številu navzočih udov.

Vabljeni so vsi udje ter oni, ki žele še isti dan pristopiti.

Fr. Arh, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe v Lescah, ki bo v nedeljo, 29. februarja t. l. popoldne ob treh v šoli.

S P O R E D :

1. Pregled in odobritev računov za leto 1919; 2. volitev delegatov za občni zbor kmetijske družbe; 3. raznoterosti.

Opomba: Ako bi ob določenem uri ne bilo navzočih zadosti udov, vršil se bo pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih udov.

Hlebce, 5. februarja 1920.

Derling Francišek, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmet. družbe na Dovjem, ki bo v nedeljo, 14. marca 1920 ob eni pop. v hiši načelnika.

S P O R E D :

1. Pregled računov za l. 1919; volitev odposlanca k občnemu zboru Slov. kmet. družbe v Ljubljani; 3. slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal brez oztra na število navzočih udov.

Dovje, 12. febr. 1920.

Ant. Smolej, načelnik.

KMETIJSKE NOVICE.

Tečaj za vinogradnike. Državni vinarski višji nadzornik B. Skalický priredi naslednje praktične tečaje o reznji vinske trte: 1. v torek, dne 17. februarja t. l. ob dveh popoldne na *Trški gori* pri Novem mestu pr vinogradu g. A Olnka iz Muhabera; 2. v sredo, dne 18. februarja t. l. ob eni popoldne v *Semiču* pri vinogradu g. Klemena iz Č. mošnjic; 3. v četrtek, dne 19. februarja ob poldveh popoldne na *Veselici* pri Metliki; 4. v nedeljo, dne 22. februarja ob dveh popoldne v *Sojenicah pri Čatežu*; 5. v torek, dne 24. februarja t. l. ob eni popoldne v *Zadrugi pri Št. Rupertu* pri vinogradu g. Zupančiča; 6. v sredo, dne 25. februarja ob dveh popoldne v *Hrušci*, občina Šmhe!-Stopiče; 7. v četrtek, dne 26. februarja ob dveh popoldne pri cerkvi na *Tolstem vrhu*, obč. Orehoviča, p. Št. Jernej. V slučaju slabega vremena, se tečaj ne vrši. Trtne škarje je s seboj prnesti. Zaradi velike važnosti tega pouka se vinogradnikom priporoča, da se ga udeležijo v čim večjem številu.

Kmetijsko-nadaljevalni tečaj v Šmarju pri Jelšah. V Šmarju pri Jelšah v okolišju Rogaske Slatine se snuje kmetijsko-nadaljevalni tečaj s teoretičnim in praktičnim poukom. Tamošnja ljudska šola ima na razpolago do dva oralna obsežno šolsko zemljišče, ki se namerava izpremeniti deloma v sadovnjak, drevesnico in trsnico ter postaviti na njem vzoren čebelnjak. V nadaljni pouk bi naj služil še kak državni vinograd ali kako drugo primerno posestvo. V tečaju bi bilo prostora za petnajst do dvajset 14 do 18 letnih kmetijskih snov, ki so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo in bi naj dve leti počaka ta tečaj. Ta kmetijsko-nadaljevalni tečaj je zamišljen na ta način, da bi v nedeljah popoldne bile določene štiri ure za teoretični pouk, v četrkih pa po štiri ure za praktično delo na zemljišču. Za delo v državnem vinogradu, za obisk primernih posestev, oziroma kmetijske šole v Št. Jurju bi bili določeni drugi dnevi. To je v kratkih potezah načrt tega kmetijsko-nadaljevalnega tečaja. Naravno pa je, da bodo s tem tečajem združeni tudi stroški za učitelja, za učne pripomočke, za obdelovanje zemljišča itd. Okrajni zastop šmarski je že dovolil v ta namen letno podporo tisoč kron. Umestno bi bilo, da bi tudi država podprala te kmetijske nadaljevalnice, kakor to vrši pri obrtnih nadaljevalnicah. In sicer krije tu država dve tretjini vseh stroškov zanje, ena tretjina pa odpade na krajevne činitelje: okrajne zastoje, občine, posejilnice itd. Na ta način bil uspeh tega tečaja zagotovljen. Ker so v ta namen potrebne predpriprave, se ta tečaj najbrže ne bo mogel otvoriti še to jesen, ampak šele prihodnje leto. Na vsak način pa naj velja to v spodbudo tudi drugim okrajem, da se zavzamejo za ustanovitev podobnih kmetijsko nadaljev. tečajev.

Državna kmetijska šola na Grmu priredi dne 24. in 25. februarja t. l. dvodnevni tečaj za *napravo gnojšč in gnojničnih jam*. Tečaj je namenjen zidarskim mojstrom in gospodarjem, ki se ga želijo udeležiti in ki se morajo vzdržati na svoje stroške. Tečaj se prične v torek,

24. februarja, ob devetih dopoldne. Udeležbo k temu tečaju je priglasiti pisмено najkasneje do 21. februarja t. l. ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Tečaj za napravo gnojšč in gnojničnih jam v Št. Jurju ob J. žel. Na drž. kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. se bo vršil dne 4. in 5. marca t. l. tečaj za napravo gnojšč in gnojničnih jam. Tečaja naj bi se udeležili gospodarji in pa zidarski mojstri, ki imajo namen prevzemati izvršitev takih naprav. Tečaja se zamorejo udeležiti le tisti, ki se pravočasno, in sicer najkasneje do 20. t. m. prijavijo podpisnemu ravnateljstvu. Tečaj je brezplačen, pač pa se morajo udeleženci vzdržavati na lastne stroške. Z ozirom na posebno veliko važnost predmeta, od katerega je zelo odvisen napredek našega kmetijstva, se obisk tega tečaja zelo priporoča. Udeležbo je priglasiti ravnateljstvu državne kmetijske šole v Št. Jurju ob Južni žel.

Jugoslavenska pčela je glasilo »Centralnega čebelarškega društva v Zagrebu« ter je izšla 1. številka tega lista dne 15. januarja t. l. Ta mesečnik dobivajo udje omenjenega čebelarškega društva brezplačno, za neude pa stane 25 K letno. Uredništvo in upravnništvo tega lista se nahaja v Zagrebu, Palmotičeva ulica števil. 11 B. V prvi številki je objavljen »Program našega naroda«, ki ga nkratko označimo sledeče: Z vsemi sredstvi pospeševati in razširjevati napredno čebelarstvo in čebelarstvo panogo v naši domovini. Glavno sredstvo k temu delu je dobro organizirana zveza vseh čebelarških društev. V dosego gori označenega namena tega društva se izdaja čebelarški list v pouk čebelarjem, dalje praktični pouk v čebelarstvu po deželi in organizacija prodaje čebelarških izdelkov v korist čebelarjem. Da se izvede ta polednja naloga, se ustanovi »Centralna pčelarska zadruga«, ki bo delovala sporedno z društvom na zadružno trgovski podlagi. To je v glavnem programu tega društva. Drugi spisi, ki so objavljeni v tej številki »Jugoslavenske pčele« so: Zimsko mirovanje pčela, kakova nam je potrebna pčelarska organizacija? Savez Jugoslavenskih pčelarskih društev, Naša organizacija in Društvene vesti. Kot priloga je »Zadružni in društveni vijesnik«. V bodoče bo list prinašal tudi slike. Slovenskim čebelarjem priporočamo, da potom tega lista stopijo v stike s hrvatskimi čebelarji, kar bo obojim koristilo.

Čebuljček za spomladno saditev je v večji množini na razpolago v okolici Mostara v Hercegovini. Povprečna cena znaša okoli 700 K za metrski stot, postavljen na železniško postajo Mostar brez vreč, ki jih morajo kupci staviti na razpolago. Imena lastnikov blaga se izvejo pri okrajnem kmetijskem uradu v Mostaru. To objavlja odsek ministrstva za prehrano v Sarajevem.

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Slovenska kmetijska družba odslej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, a čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasilec natančno prijavlji svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Kupiti se želi:

Prasiče, obojega spola, dolenske pasme, v večji množini, kupi podružnica Slov. kmet. družbe v Grebinju na Koroškem. Ponudbe je doposlati naravnost podružnici v Grebinje.

Naprodaj so:

Žrebec, 2 1/2 leti star, rjavosvetle barve (pram), zlahtne pasme 142 cm visok, brez vsake hibe, primeren za plemenitev kobil manjše vrste je naprodaj pri Francetu Zihertl, posestniku v Vodich žtev. 17, p. Vodiec, Gorenjsko.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.
Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na vsi strani 600 K, na 1/2 strani 300 K, na 1/4 strani 150 K, na 1/8 strani 100 K, na 1/16 strani 50 K in na 1/32 strani 25 K. Udom 10 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Pona tisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

St. 3. Ljubljana, 15. februarja 1920. Letnik XXXVII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 20 vinarjev v denarju ali znakmah, sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

!! PILE ŽAGE ORODJE !!

za vse vrste najboljše kakovosti priporoča Odon Koutny, specialna trgovina jeklenih in tehničnih potrebščin v Ljubljani, Kolodvorska ulica 37. 70

Tisoč enoletnih breskelj lepih, nad 50 cm visokih, prodam. Bresklje so lepo vkoreninjene, mešane dolenske vrste, drevcesce stane eno krono. Naročijo n. j. se pisмено; naročitve se po vrsti izvršujejo. Priporočam bresklje posebno za solinčne lege. Anton Zagar, Besnica 25, p. Spodaja Hrušica pri Ljubljani. 344

Cementno opeko zarezano ali navadno in razne cementne izdelke ima vedno v zalogi in izdeluje iste samo iz splitkega cementa. Delavnice cementnih izdelkov Tršan & Gorjanec, Kranj. 2

Predivo, lepo otrto, kupi Florjan Kučanda, vrvar, St. Jurij ob južni železnici. 11

Sadna drevcesca. Večjo množino, tri- in štiri letnih vrst lepih visokodebelnih drevcesc **Jabolk**; Bauman reneta, zlata reneta, štajerski mašanókar, izvorni namizni safelni, ki se drže do junija, štajerski moštar Paierhubert, zelo rodovitni, žaliostinke itd. **Hruške**; večina moštnice, žlahtne pa klapovke, napolenovke, rumene itd., in več sto **hrušovih prtilikavcev**, požlahtnenih češenj in češpelj dobrih vrst, vse z imeni, cena na čas primerna. I vrste 10 K komad, II. vrste 8 K komad ima naprodaj Andrej Hafner, posestnik in sadjerejec, Dorfarje št. 14, p. Škofjaloka. 14

Ženske zmešane lase kupuje po najvišji ceni Martin Pleterski, Cerklje. 15

V službo se sprejme v Ljubljano pošteno, zdravo in krepko dekle. Opravljati bi imelo vsa hišna dela. Hrana dobra; plačilo po dogovoru. Ponudbe je poslati na upravništvo »Kmetovalca« pod »poštena«. 25

Original „Otmar“ motor nov, na vozu, za pet konjskih sil prodam. Cena po dogovoru. Lipe Lačen, p. d. Frónik v Strpnivasi pošta Šmihel pri Pliberku, Koroško. 26

Vinograd, rigolan, v lepi južni legi, 129 arov, je naprodaj pri P. Dolar, Mirna.

Zajčerejecem. Zamenjam 8 mesecev starega francoskega srebrca kunca za ravnokotnega ali za pristnega belgijskega kunca iste starosti, eventualno ga kupim. Vuga Juro, Celje, kolodvor. 31

Žitni odpadki za krmo živini, se dobe a K 60[—] za 100 kg pri Fran Pogacniku v Ljubljani Dunajska cesta 36. 32

Laneno seme dobre kakovosti kupi Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. Ponudbe brez vzorca in brez natančne navedbe cen in pogojev nimajo pomena in se ne bodo upoštevale. 33

Zadruga za proizvodnjo sjemenja u Zagrebu si je postavila zadačo, da znanstvenim metodama u vlastitom pokušištu prigaja nove, aklimatizirane i selekcionirane vrsti, koje u našim krajevima izvjesno više rode od domaćih. Zadruga se služi pri tomu rezultatima dosadašnjeg 10-godišnjeg iztraživanja prof. dra Bohutinskya i svenč. prof. dra Handekića. — U koliko Zadruga još ne može da razpolaze sa vlastim selekcijama, uvadja ona prokušane odlike svake vrsti sjemenja iz inozemstva uz jamstvo za originalnost i kakovocu sjemenja. Pošto je to danas prvi zadrugarski potuhvat te vrsti u našem kraljevstvu SHS, zaslužuje on svaku potporu sa strane gospodara. 34

Pošteno rodbino (siromašni begunci imaju prednosti, katere poglavar se razume na vinogradništvo, sprejemem za svoj vinograd na Slovenskem. Pismo je vprašati pri Josip Zagoričnik-u, Zagreb, Selska cesta 32. 35

Bodičasto žico par sto m (novo ali tudi malo rjavo) kupi ter prosil ponube Fr. Oblak, Sv. Gregor, p. Ortnek. 40

Due zelo lepe kobile, in sicer obe težki, breji, ena stara 6 let, ena pa dve leti, imam naprodaj za ceno po dogovoru. Andrej Krevliš, posestnik in kmetovalec na Potokih, pošta Javornik, Gorenjsko. 41

Ekonom, oskrbnik veleposestva, 33 let star, z kapitalom nad 50.000K, se želim seznaniti z izobraženo deklico ali vdovo brez otrok. — Ker sem veš gospodarski strokovnjak, priženli bi se na boljše peststvo. — Resna posredovanja se hvaležno sprejmejo. Pisma naj se pošljejo na upravništvo »Kmetovalca« pod »Maj 1920.« 45

Posestvo, 8 — 12 oralov, se kupi. Pojasnila na upravo tega lista pod »Posestvo 50«. 46

Kupim škropilnico in dobro ohranjen žvepljnik, ponudbe na Josip Kapš, Prelesje, pošta Starigr pri Kočevju.

Vallini stroj (Brutmaschine izdelek znane tovarne Nickerl & Co. ima naprodaj A. Paleschini v Libni, pošta Videm pri Krškem. Cena po dogovoru. 48

Več sto divjih kostanjev za šetališča in senco ima za prodati Ant. Globelnik, posestnik v Bršlinu p. Novomesto. Cena po dogovoru. 49

Najboljše apno ima vedno naprodaj apnenica J. Taut r, Zagorje ob Savi. 50

Pozor! Stari letniki Kmetovalca ter razni drugi gospodarski listi in knjige se kupijo. Ponudbe pod »Knjige« na Kmetovalca. 51

Kupujem odslužene biks. Ponudbe na Frac Lovše, mesar, Ljubljana. 52

Slamorezni stroj skoraj nov se prodá v Zgornji Šiški 13, pri Marregi, gračična Lukman, za ceno po dogovoru.

Sadike divjih kostanjev ima naprodaj Albert Vodnik, Podutik 52

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelj v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza fluid I 6 dvojnatih ali 5 veliki specialni steklenici 27.— Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine i steklen. 4K—

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza krogičice ga spravijo v red i 6 škatlic 12 K.— Omot in poštna posebej a najceneje i Eugen V. Feller, Štubica donja, Elzatr št. 287, Hrvatska. 20 B

J. ROMATIC

dolgoletni zastopnik znane tvrdke K. in R. Ježek, Blansko, tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev in motorjev se priporoča. — Dobra in solidna postržba. Ljubljana, Gradlišče št. 11

WELSIA

Nadalje priporočam dobro znano tovarno katera izdeluje izvrstne brzoparinke vseh velikosti z dvojnimi pocinkanim parnim kotlom, in porabno obremen za kuhanje žganja. (12)

Sprejemam naročila na slamorezne nože. Cene po dogovoru. Ker je tovarni ježek uvoz dovoljen, se naročni stroji lahko takoj dobe.

Pozor!

Posestniki in posredovalci iz dežele!

Blode, smrekove, bukove in vsak drugo les kupi industrijsko podjetje za inozemstvo. Prevzame in plača se na vsaki postaji.

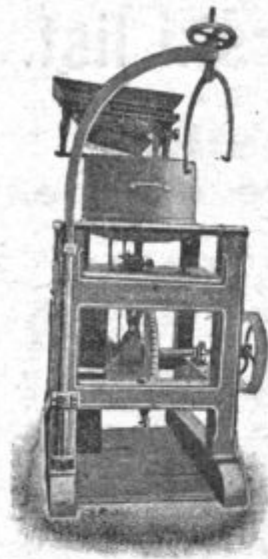
Natančne ponudbe z navedbo dimenzij in cen na (26)

Anončni zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Izdelujem kmečke mline

od najmanjšega do največjega:

za roko,
vodno in
motorno
moč.

Mlini so opremljeni s presejalniki in kamni, kojih ni treba nikoli klepati, za kar jamčim. Ti mlini meljejo vsako žito ter napravljajo lepo in okusno moko za kuho in pecivo pri samo enkratnem nasipu. Razpošiljam razne vrste **mlinske kamne** in druge potrebščine za mline

ter poljedelske stroje.

Josip Čretnik

stavbenik mlinov (64)

v Sv. Jurju ob Južni železnici.

S tehničnimi in praktičnimi nasveti vsakomur na razpolago.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani,
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Posojilo na osebni kredit: 6 %.

Posojilo na hipoteko: 5 1/4 %.

Mesečna odplačila.

Ranžijska posojila na več let.

Mali vračevalni obroki.

Pisarna: Kongresni trg št. 19. Uradne ure od 8 do 12. (105)

Prospekti brezplačno na razpolago.

Rezervni zakladi nad 500.000 K.

Hranilne vloge 3 1/4 %.

Med in (102) vosek kupuje

v vsaki množini
družba „SAD“

preje Primož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvaležijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega praseta ali vola.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20/50 poštnine prosto na dom. (14)

Mazilo zoper garje
(naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaj. Pri živini uniči garje. 1 lonček 6, po pošti K 9/50.

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Kranjsko. Zraven rotovža.

Zadruga

za

PROIZVODNJU SJEMENJA

U ZAGREBU, Preradovičeva ulica 20
imade na zalihi:

Vočaka (jabuka, krušaka, kajsija, bresaka, šljiva, trešanja, oraha, dudova), stblašica (poluvisokih) uz cijena za I. razred K 15—, za II. razred po K 13— te patuljastih uz cijenu od K 8— do K 13— po komadu. Embalaža (pakovanje) zaračunava se posebno. — Obzirom na otežčanu željezničku otpremu preporuča se preuzeće vočaka na skladištu samom, a dalja otprema kolima ili kao brzovozna prtljaga na željeznici. (21)

Uresnoga grmlja i drvlja (bukve; smreke, čempresa, bora, javora, šarolistog, divljeg kestena, jablana) uz cijenu od 10 K do 15 K po komadu, te ruža penjalica (Crimson Rambler po K 6— komad.

Sjemenja svake vrsti i to od domaćih žitarica djelom od domaćeg aklimatiziranog i selekcioniranog priploda, djelom od importiranih najboljih odlika, nadalje povrtnog sjemenja svake vrsti, originalno importiranog iz Holandije, Danske, Njemačke, Češke i Austrije.

Prodaje se na veliko i na malo (vrtljarskim porcijama). Pošiljke se šalju poštanskim povzecom, embalaža se računa uz vlastiti trosak. Cijenici se na zahtjev šalju ekspresnim listom.

Jeklarna na Ravnah

(Georg Graf v. Thurn'sches Stahlwerk Strelteben) ustanovljena 1774. leta. (17)

Gaštanj-Ravne, Koroško (Jugoslavija).

Poštna postaja Gaštanj, žel. postaja Prevalje.

Brzovozni nastov: Jeklarna Gaštanj.

Proizvaja: Azzalonsko in bresclansko jeklo v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko.

Legirana in nelegirana topilniška jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti.

Jekla za orodje, drugovrstna, za kladiva, žlebe, matrice; za diela in nože za obdelovanje železa; za svedre, za rudo, premost in kamea; za pile, rezila vitalna diela itd.

Legirana in nelegirana martinova jekla za vozovne in vagonne vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obroča; za kose, arpe, sekire, motike, lopate itd.

Izgotavlja: Vozovne osi s pušami in nakončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovokovane do 6 m dolžine); v žlebih kovane dele za avtomobile in vagon; krogle za cementne mline itd

Cementna (11)

strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin,

Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

Proda se

VODNA TURBINA sistem Girard,

s stoječo osjo, zobčastim kolesom in ročnim regulatorjem, ter posebnim skoro popolnoma nerabljenim pritisknim regulatorjem (sistem Rüscher & Ganahl) v svrhu izjednačenja tur.

Kolo turbine meri 1500 mm.

Turbina je delana za vodni padec 2.5–3 m in vodno količino 1.50–2.50 m.

Ista proizvaja 60–70 PS.

Teža turbine incl. regulator in okvir znaša 7500 kg.

Ogleda se lahko na licu mesta v usnjarni

Karl Pollak,

Kranj. (20)

Stavbno podjetje

Dragotin Korošec

v Braslovčah
naznanja,

da izvršuje razne stavbe za pospeševanje živinoreje Novej način zidanja, ki je za polovico ceneji. Železobetonske traverze, Prodaja razno opeko. Kdor to rabi, naj se obrne na:

Korošec Dragotin, stavbno podjetje Braslovče, Štaj. (25)

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje

„Kmetovalca“!

Stremite za tem,

da se ga lahko čita

v vseh gostilnah

in javnih prostorih.

25.000 nas je

že v Kmet. družbi,

pa bi nas bilo lahko še enkrat več.

Čim več nas bo,

več bomo dosegli!

Kmetovalci!

Denarni zavodi!

Gozdarske in gospodarske zadruge!

Berite! Lesotrzeli! Berite!

A. Šivic (3)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako računanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogljarskih kopalih in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dožinske, picakivne in kubične mere s staro mero. Cena knjižice proti predplačilu

DRUŽBENE VESTI.

* Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

* Apneni dušik $28/21$ % po K 160— za 100 kg takojšnje prijave sprejema družba neobvezno, vreče mora naročnik sam dostaviti.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., se dobi v zaklopnih 50 g za K 8.—

»Ergofor«, fiziološki železo-apneni preparat se imenuje redilni prašek za živino, ki ga priporočajo celo iz živinozdravniške stroke posebno za konje, a tudi za drugo živino. To sredstvo učinkuje baje posebno dobro ob današnjih slabih prehranjevalnih razmerah pri živini, ki ji primanjkuje močnih krmil in posebno pri konjih ovsu. Tega praška se poklada na dan in glavo:

pri konjih . . . . . po 2—4 ne polne žlice
pri govedih . . . . . " 2—6 " " "
pri kozah ovčah in prasičih " 1—2 " " "

V začetku je treba seveda polagoma navajati žival na ta prašek in šele čez nekoliko dni ji je pokladati določeno množino. Pri vsakem zavoju je zraven tudi primerno navodilo, kako se ta prašek poklada. En zavoj tehta 1 kg in stane 20 K.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd stane kg 12 K.

Kostni superfostat po K 200— sto kg. Vreče je treba družbi ob naročanju dostaviti.

Kožna moka po K 106— sto kg, naročnik mora jutaste vreče dostaviti.

Melior, preskušeno sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane kg za ude 3 K 40 vinarjev.

Mlečne cevi iz kosti, št. 3561 po K 140.

Otrobi po 220— K za 100 kg brez vreč.

Roženo moko, izvrstno dušičnato gnojilo oddaja Slovenska kmetijska družba po 150 K za 100 kg brez vreč. To umetno gnojilo je posebno velike vrednosti za vinograde, ker se v zemlji razkrajja le polagoma in deluje torej po več let. Pozivljemo vse kmetovalce, v prvi vrsti pa vinogradnike, naj si to umetno gnojilo naroče. Troši se ga lahko vsak čas, treba ga je pa podkopati ali podorati. Vreče mora naročnik poslati.

Semenska pesa. Seme izvirne severonemške ru mene in rdeče Mamut krmilne pese K 24— kg.

Semenska lucerna laške premenjence po 36 K, bamaška po 30 K za kg. Vsak ud more tega semena le toliko dobiti, kolikor je rabi zase in mora obenem z naročitvijo povedati, koliko meri površina polja, ki ga misli z semensko lucerno posejati. V kupčijske svrhe družba tega semena ne oddaja.

Semena domače črne detelje bo letos po Sloveniji zelo primanjkovalo, ker se ga v lanskem neugodnem vremenu niti za lastno potrebo ni zadosti pridelalo, dočim smo ga navadno dokaj izvažali. Družba tega semena nima rnenkrat prav nič v zalogi, poslala pa je nekega izvežbanega strokovnjaka v inozemstvo, da skuša tam kaj tega semena nakupiti, nameravan nakup v inozemstvu pa se ni posrečil. V kolikor bo družba udom mogla priskrbeti črne detelje, jo bo računala po vsakokratni tržni ceni.

* Vreče. Vsak naročnik mora poslati za kostno moko, roženo moko, apneni dušik itd. svoje dobre jutaste

vreče, ker dobiva družba vsa gnojila itd. sedaj le v papirnatih vrečah, ki jih železnica ne sprejema za odpremo v manjših pošiljkih. Kavcija za vreče, ki jih mora družba posoditi, znaša K 30.— za komad, ki se vrnejo ko dobi družba vreče v dobrem stanju nazaj, po odbitku majhne obrabinske pristojbine.

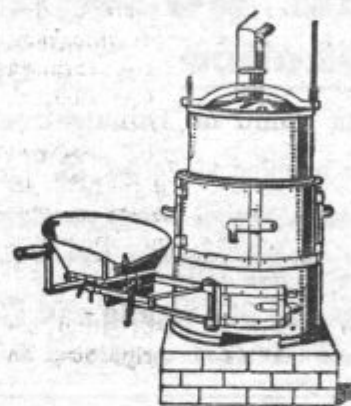
Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primas galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 1 K kilogram.

Žveplo (žveplene ploščice) na juti za žveplanje sodov, najboljše, brez arzena po 20 kron kilo.

Žveplo, Floristella, dvoj, raf. po K 10.— kg.

Kmetijske potrebščine je treba družbi naprej ob priliki naročanja plačati. V ta namen naj podružnice oziroma posamezni udje zahtevajo družbene poštno položnice (št. 10712) da vplačevanje lahko brez stroškov izvršijo.

Parilnike za krmo, 'Welsia'

močne in nepokončljive, vse veliki od 60 do 600 l izdeluje samo Reform-Werke, Wels. O. Ö.

Nadalje specialni izdelki:
Konjske grablje
tako dobavno.

Obračalni parilnik z ali brez naprave za žganjarstvo.
Kotlji za kuhanje žganja.
Kotlji za kuho in pranje.
Patentne peči za peko in sušenje.
Prekajevalnice.
Gnojilne sesalke. (13)
Pocinkani lonci in kozle.
Mize za pranje.
Posode in valjavnice za perla (Monga).

Ceniki na željo zastoj

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanju moči je (19)

star vinski konjak

pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Razpošilja dve polliterke steklenice, ovojnina in poštnina prosta za K 80.—

Beneš Hertl, graščak na graščini Golič pri Konjicah Štajersko.

Čistilni stroji za žito

(mlini za vejati)

najboljše vrste, ki prekašajo vse: dosedanje tovarniške izdelke: glede trpežnosti, ličnosti in lahko umevne sestave. Cene strojev so izvanredno nizke ter jamčim za vsak stroj 10 let. (18)

Natančna pojasnila daje

J. Pučko,

Budina, p. Ptuj, Štajersko.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezerv-

(5)

nih skladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Najmodernejše obleke

lastnega izdelka za gospode in dečke, tu- in inozemsko

manufakturno in modno blago

razpošilja (16)

Prva kranjska razpošiljalnica

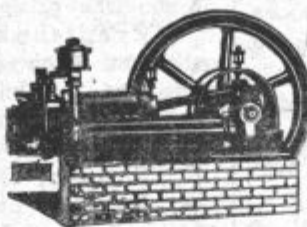
SCHWAB & BIZJAK

Ljubljana, Dvorni trg

Pod Narodno kavarno.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev (3)

iz najslovitejših tovarn. Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic, Welsla'.

Yabilo

na

redni občni zbor

Kmečke gospodarske zadruga v Zgornji Šiški,

ki se vrši v nedeljo, 6. marca 1920 ob pol treh popoldne v gostilniškem salonu št. 13 v Kosezah.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Branje revizijskega poročila.
3. Sprememba pravil § 4.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti. (28)

Zg. Šiška, 9. febr. 1920.

Načelstvo.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice registrovana zadruga z neomejeno zavazo v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti števil. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v svesi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne doiga.

Stanje hranilnih vlog nad **42.000.000 kron.**

Stanje rezervnih zakladov **1.100.000 kron.**

Rogaška slatina

Tempel vrelec:

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelec:

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidum itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-sa- iničnih rudninsko-kislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice. (1)

Rogaška slatina

je najboljša namizna in mineralna voda, katere ni nikdar slabega okusa ali duha. (2)

Vinometre »Bernadote« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje — Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sode bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANČ

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanju (in dovoljuje hipotečna posojila po

4 1/2%)

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starejša hranilnica za poste in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje državna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

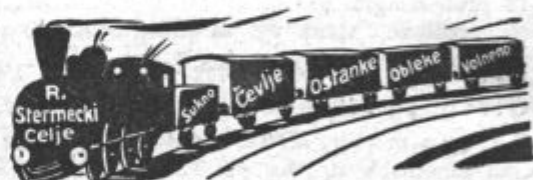
8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določilih v pospeševanje občekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. (15)

Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Pisemne pošiljave je nasloviti na Kranjsko hranilnico, v Ljubljani, Knaflijeva ulica števil. 9.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture

naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka

R. STERMECKI v Celju

in sicer: **volne, cefirja, tiskanine, etamina, batista** za ženske obleke, **sukna, kamgarna in hlačevine** za moške obleke, **belega in pisanega platna** za perilo, **klota, cvilha, robcev, svile** in še mnogo **raznega družega blaga**, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah **po čudovito nizkih cenah.** (27)

Razentega vedno **velika zaloga** lastnega izdelka **srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih cenah.** Čevlji ženski, moški in otročji vedno **v velikanski izbiri**, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastonj. Na debelo samo v I. nadstropju.

Veletrgovina **R. Stermecki** Celje št. 319
razpošiljalna Slovenija.